

gobela — recimo ji Egeria, ker je jako izobražena — se sestri na vse te domišljije naglas zasmeja in reče: „Ovbe, ne vem, zakaj nekteri naši ljudje s svojo nemščino pred celim svetom take burke uganjajo; ako bi že kdo prav nemški znal, bi že ne rekla, pa take otrobe vežejo, da se Bogu usmili! Jez sem pa Slovenka, moj materni jezik je slovenski, in ne vem, čemu bi se mogla kakor nemškuta spakovati. Našega Kurnika „Pekvato kračo“ naj beró.“ — Izrekši te besede se je spet na vés glas nasmejala in popevaje: „Sem slovenska deklica“, je zgrabila prazno steklenico pred mano in kakor metuljček sferfrala skoz vrata spet po poliček.

Valt. Zarnik.

Kratkočasnice.

(Maslo naše nemške kulture) nadalje iz unidan omenjene in za natis pripravljene zberke.

„Bester Herr N — Werden Sie mir nicht vergehben, weill ich ihnen belästige, durch mein schreiben, Ich schücke ihnen diesen Studten oder Knaben, was ich ihnen, gebethen habe vor S — Hause, werdem sich schon errinern, wegen die Kost nur einamal des Tages, Ich bitte ihnen in nahmen seines Vater, recht schön wenn es möglich wärre, aber ich hoffe das Sie über meine wärter erbarmen werden, Herr N — und die Gnädige Frau, die belonung werden sie schon bekommen in der Himmel, das heist wenn Sie herauf kommen werden. Ich griesse Sie schönstens Herr N — und gnadige Frau und beide zwei Säne.

E. 22. September

P. F.“

Sonet.

Vodico bistro hladni vir odliva,
Da potok cvetje po livadah moči;
Šumljá naprej in vedno je globoči;
Že dno dereče reke se ti skriva.

Bregovje ob stranéh le bolj razriva,
Dežele razne, ljudstva mnoge loči.
Tú mirna je, tam v stermin slap poskoči,
Potem — v neskončno morje se izliva.

Tako godí se tú na zemlji z nami:
Človeku, ko k zavednosti se zdrami,
Duhá močí, sercá željé kipijo.

Za novimi uzori vedno hodi,
Zdaj misel ta, zdaj druga spet ga vodi,
Kar ž njim u tihem grobu vse zaspijo.

A. Okiški.

Dopisi.

Iz Gorice 2. nov. — ? — Bogoslovci našega seminšča so od več let sém, od kar se je naš maleni narod iz terdnega sna zbudil, že marsikaj na literarnem polju našem pripomogli; „Stari Urban“, „povestnica goriške nadškofije“ (Fr. Blažić), deloma „djanje Svetnikov“ in „Gofine“ itd., so živa priča njihove nekdanje vse hvale vredne marljivosti. Al tudi sedanji nočejo svojim poprejšnim sobratom zaostati. Kakor za gotovo zvemo, ravno sedaj v prostih urah pridno spisujejo za nas važno knjižico: „povestnico goriške grofije.“ Blezo bo to delce v dveh mescih dogotovljeno, na kar bi utegnili pa še kaj družega nasledovati, ko bodo okolnosti pripuščale. Za vse to kakor za uno poprejšnih let imamo se serčno zahvaliti našemu visokočastitemu g. Štepanu Kociančić-u, visokoučenemu profesorju v semenišču, ki vse to vodi in vreduje, med tem, ko tudi sam marsiktero lepo delo na dan spravi. Slava mu! Koliko lepih in koristnih knjižic bi se lahko po taki poti brez vsega truda na svetlo spraviti dalo!

Iz Tominskega 19. listop. V svojem listu od 16. t. m. je mati „Triesterca“ svoj premogočni glas povzdignila

in se je globoko v pretres mojega dopisa v predzadnjem listu „Novic“ spustila. Zogovarjala je namreč na vso moč pošteno zadržanje svojih sinov, in jim je skusila rano, katero bi jim bil omenjeni dopis napraviti utegniti, s svojo sladko tolažbo zaceliti. Potem se zažene z nekako serditostjo v „Ost u. West“, in mu očita kakor da bi nemščine prav slovniško ne razumel. Al draga majka! zlo zlo se vam je zareklo; le nekako drugo napako ima ta časnik, ktere vam želodec prebavljati ne more. Saj bi vam jo naravnost razodel, pa da bolj z lepim opravi, in poznavši vas kot staro „dihtarco“ se nadjam, da jo boste sama izduhtala. Svest sem si, ako bi bil ta časopis iz vašega gnjezda ali pa iz gnjezda vaše tete „Presse“, da bi mu se vedno „Gloria“ prepevala. Nadalje tožite, da se vam premogočnim vendar le pred nami hlače — vulgo krila — tresejo. Nam se pa to nikakor čudno ne zdí; zakaj če vam je še kaj v spominu ostal nauk božjih zapoved, ktere vas je rajnce stara mati učila, namreč da so: laži, opravljanje, obrekovanje, krivo natolcovanje, prederzua sodba in podpihovanje greh, še čuda, da se vam še kaj družega kakor le hlače ne tresejo. Potlej pa pravite, da smo mi Slovenci vzrok vaše merzlice; al ne mi, ampak resnica in pravica so taisti „bav bav“, pred katerim trepetate. Tudi vam morem (ne ustrašite se preveč) v vašo preveliko žalost omeniti, da pri vsi vaši skerbi, katero skazujete do svojih otrok, so vam vendar-le dan za dnevom nehvaležniši; vaše nauke terdovratno zametujejo in (resnico spoznavši) vam otročjo pokoršino odrekujejo. Navadili smo se sami, in z nami vred — o prizanesite majka draga! — že tudi vaši otroci, da vašo blago vselej na vago pravične razsodbe pokladamo. Opomnim vas v vaš lastni prid, če se bojite, da se vam še kterikrat hlače ne potresejo ali da vas merzlina ne zaplota, pustite Slovence pri miru. Kaj se vam zdí, ako bi se po vaših pokrajinah v pisarnice in v šole vpeljal, na pr., madžarski jezik. S kakošno serčnostjo bi vaš klepetec povzdigovala; kako bi to za veliko krivico štela! Kaj se nek nad nami tako spodtikovate? Mi ne želimo, da bi se Nemci ali pa kateri drugi narod poslovenil; naše zahtevanje je le, da Slovenci ostanemo Slovenci. Zagotovljamo vas, če se mislite te-le poti deržati, katero ste nastopili, da si svojemu delu dosti boljši vspeh naklonete, če poberete svoj „Sack in Pack“ in greste v Frankobrod, ter tamkaj svojo barantijo pričnete; kakor da bi tukaj na slovenski zemlji svoje kraljestvo razširjali. Kdor bo vašega sveta potreboval, vam že pošlje na znanje po pošti. Da pa poprej končava, in da vas predolgo ne mudim, poslušajte le še to-le: Najina pravda je tako jasna, da nama jo vsaka priprosta glava lahko razsodi. Vi toraj zahtevate, da mora vaši nemščini tudi zanaprej taista predpravica ostati, katero je do zdaj imela; to predpravico je pa lastna Cesarjeva roka potterla, ko je konstitucijo podpisala; tedaj dane so nam vsem narodom enake pravice, in če meni tega ne verjamete, poprašajte prijatlico svojo „Presse“ in povedala vam bo „Gleiches Recht für Alle“. Našo zahtevanje je le, ker drugim krivice ne delamo, da tudi sami krivice ne terpimo nikakor.

Domoljub.

Iz Kroke 20. nov. Jan. Zup. — Ker je unidan v „turističnih listih“ Kropa na dvojno stran bila ločena in bi po tem utegnili kdo misliti, da premaguje nemškutarska stranka, ne bo menda odveč, ako po „Novicah“ oznanimo, kaj smo verlemu našemu zastopniku gospod dr. Toman-u na Dunaj pisali, da vidite, da pravi domači duh veje pri večini naših ljudi. Če pa tudi ne vidite župana na čelu tega pisma, kakor smo to vidili v pismih drugih srenj po mestih in kmetih, nam vendar ne bote menda rekli, da je naše pismo „brez glave“. To-le smo pisali gosp. doktorju: „Slavni gospod doktor! Dovolite, da tudi mi najbližnji sosedí tistega blaženega kraja, kjer je Vaša zibelka tekla, mutasti ne stojimo, ko Vam hvaležna domovina venec slave vije, in se s spoštovanjem imenuje Vaše ime po celem ce-

sarstvu, kodar serce za pravico narodov bijejo. Ne moremo sicer seljaci v pohlevnem kotiču slovenske domovine tako veljavnih in sjajnih imen djati na vago, ki tehta zasluge Vaše, kakor jih je djala bela Ljubljana, poglavnica naša; — al vedite, da ravno tako živo kot ona cenimo tudi mi zasluge Vaše za dom in Avstrijo. Kot pravi Gorenec ste se skazali vsigdar mož beseda; kar smo od Vas pričakovali, to ste zvesto tudi spolnili; plajša nikdar niste po vetru sukali, in v zboru dunajskem kot terdna skala stojite za to, kar ste za pravo spoznali ne le v blagor domovini naši, temuč tudi Avstrii celi, kateri, kakor se kaže, hočejo nekteri še zmiraj po tisti nesrečni poti prenapete centralizacije in zatajvanja nemških narodov iz zadrege pomagati, po kateri je poslednje leta zabredla ravno v tolike stiske. Da se tako možko potegujete za pravice našega slovenskega naroda in da Vam je prava in stanovitna sreča svobodne Avstrije cilj in konec, to nam serce naše z nepopisljivim veseljem navdaja. Zato stavimo vse zaupanje v Vas, in le to prosimo Boga, da Vam ohrani ljubo zdravje za imeniten poklic Vaš, ki ga Vam je domovina izročila v deželnem in državnem zboru. Bog z Vami!“

Naj pristavimo zdaj še, kaj nam je visokospoštovani gospod odgovoril:

„Prečastiti gospodje! Dragi rojaci! Razveselilo me je neskončno Vaše zaupno pismo, ker mi dokazuje, da narodni občut od Boga v nas položen živo bije v Vaših sercih, da spoznanje naših potreb in težav pri Vas ni tuje, da tudi Vi deržite narodni razvitek in samostojno (autonomno) vladanje za sredstva in pomočke, s katerimi se zamore vstvariti in ustanoviti blagor našega naroda, korist premile domovine in sreča velike Avstrije. Bodite prepričani, da bije moje serce za vse, in da od poti prave me ne gane ne pregovor ne strah, ne dobiček ne zguba, ne napolncevanje in ne preganjanje sovražno. Besedi moji daje pa pravo veljavo in moč zaupanje Vaše. Hvala Vam za to v imenu naroda. Radost moja v zaupu Vašem mi je pa tolikanj večja, ko smo po rojstnem kraju sosedje, in zvezani prijazno po stanu in delovanju Vašem in mojih staršev. Serce moje se nikdar ne bode odtergalo od krajev, kjer so moji najsladkeji spomini preteklosti moje, in kjer po sedanjem poklicu mi je priložnost in dolžnost, za stare Vaše fužinske pravice se bojevati pravično. Glejte, koliko preteče časa in steče znoja, preden iz rude trudno iz zemlje izkopane se vlije železo čisto in dobro. Tako morajo se tudi naše pravice skozi ogenj nasprotovanja peljati, da očistene se zasvetijo tudi nasprotnikom našim. Ne dvomite tedaj nikdar, bodite stanovitni, deržite pošteno, resnično in postavno se večnih pravic, pa podučevajte sebe in druge mirno in ljubezno, ter tolažite se, če koj se ne vidi uspeh, v podobi rečeni, ki Vas po Vašem stanu vedno obdaja. Meni pa ohranite zanaprej zaupanje nepremisljivo in ljubezen rojaško, kakor hranujem jo tudi jaz neomakljivo do Vas! Bog neskončni obvaruj Vas in Vaše fužinarstvo in Vaše kupčije po sreči!“

Iz Ljubljane. Preteklo sredo je imela krajnska c. k. kmetijska družba svoj letni zbor, v katerem se je snidlo čez 50 gosp. družbenikov iz mnogih krajev naše dežele, in ki so ga počastili s svojo nazočnostjo tudi prečastiti gospod c. k. deželni poglavar dr. Ulepič žl. Krainfels kot protektor družbeni, in pa milostljivi knezoškof gosp. dr. Widmer. Ker bomo vsled stare navade popisali vse razprave na drobno, bomo danes le v obče omenili obravnav; vzeli pa smo že danes v „Novice“ to, kar so predsednik gospod F. Terpine rekli v priporočilo ne sicer nove, pa pri nas celó neznane klaje — mohar imenovane (glej prvo stran). Začeli so gosp. predsednik zbor z ogovorom, v katerem so med drugim omenili, da z novo ustavno dōbo je nastopil tudi za družbo nov čas, da bo s svojimi nasveti mogla marsikaj po krajši poti — s pomočjo deželnega zbora — opraviti in to toliko bolj zdatno, ako prejme dežela autonomijo (samostojnost), ki

ji je potrebna; radostno so gosp. predsednik tudi opomnili pomoči, ki jo je družbi zagotovil novi gosp. minister narodnega gospodarstva, in ki jo družba s polnim zaupanjem tudi pričakuje od gosp. c. kr. deželnega poglavarja, slavnega rojaka našega. Ker je predsednik imenoval še gospode, ki so jih kmetijske družbe našega cesarstva izvolile za svoje zastopnike, je naznanil družbini tajnik dr. Bleiweis vse važnije opravila, ki jih je doveršila kmetijska družba preteklo leto.

Za tem so sledili predlogi družbenih podružnic, ki jih je naznanoval mestni župan gospod M. Ambrož kot ud glavnega odbora, in ki so bili, kakor bomo drugikrat povedali, sprejeti po nasvetu.

Žive pomenke je izbudil predlog o razkosovanji zemljiš, ki ga je v imenu glavnega odbora priobčil gospod Andr. Malič, ud tega odbora. Večina zbora se je izrekla za to, naj bode to razkosovanje dovoljeno le do tiste meje, čez katero nevarnost žuga obstoju tudi malim kmetijam. Več o tem drugo pot; rečemo danes le to, da gospod deželni poglavar so rekli, da bojo to razpravo radostni v svojo skerb vzeli.

Tudi posvetovanje napeljšano po gosp. Ambrožu o tistih zemljiših, ki se menjavke imenujejo, je bilo dosti živo, še bolj pa predlog gosp. Jan. Gutman-a, naj bi se napravila za celo krajnsko deželo asekuracija zoper škodo ognja tako, da bi vsak hišen gospodar se mōgel zavarovati. Tudi o tem drugo pot več.

Ko je gosp. predsednik naznanil svoje skušnje o moharji, je dr. Bleiweis priporočal belo pšenico, o kateri je bilo v „Novicah“ že govorjenje. Gospod predsednik je daroval družbenikom, ki so hotli, moharjevega semena; bele pšenice pa je poslal naš častiti družbenik g. D. Čolnik iz Štajarskega, in v današnjem zboru je bila pričujočim gospodom za poskušnjo podana.

Pri naznanilu letnih dohodkov in stroškov po dnarničarju gosp. M. Pregel-nu je bila tudi živa razprava zavoljo doneska, ki ga kmetijska družba daje 2. učniku živino-zdravniške šole; tudi o tem drugo pot bolj na drobno.

Sreberna svetinja ni bila letos nobenemu sadjo- ali murborejcu podeljena zato, ker podružnice niso nobenega malega kmeta ali učitelja imenovale; sklenilo se je pa, podružnice naprositi, naj imenujejo v svoji okolici možé, ki se poganjajo za rejo murb in svilnih červičev, ker je znano, da se je poslednje dve leti murboreja neznano povzdignila.

Ko so bile volitve dokončane in gosp. F. Terpine spet enoglasno za predsednika in dr. Bleiweis za tajnika, gosp. Ambrož, Malič in Schmidt pa za odbornike izvoljeni, je gosp. predsednik s serčnim govorom v slovenskem jeziku končal današnji zbor ob pol dveh popoldne.

Iz Ljubljane. V nedeljo zvečer je napravila čitavnica svojo prvo „besedo“, s katero se je prav za prav odperla ta naša národna naprava. Zbralo se je, čeravno je bilo vreme silo gerdo, okoli 230 družbenikov, da je bila velika dvorana, ki jo je s še dvema drugima sobama g. Zalar za ta večer čitavnici prepustil, čez in čez polna. Veselje je bilo v lični dvorani viditi krasni venec gospá in gospodičin, obdan od gospodov različnih stanov, pa vseh enega serca, ki so radovedni prišli poslušat, kaj jim bo za vezilo podala čitavnica ob njenem prvem godu. Pri vstopu je vsakdo dobil program ali napissek vsega, kar se bo govorilo in pélo, zraven pa tudi še besede pesem, kakor je to pri koncertih navada.

Ko je ura za začetek „besede“ odbila, stopi predsednik čitavnice, gospod mestni predstojnik Mihael Ambrož pred zbor, in kakor se spodobi hišnemu gospodarju, ki radosten sprejme svoje goste, tako je čitavnice predsednik pozdravil družbenike s serčnim govorom v gladki domači besedi. Ker pošteni ljudje ne skrivajo ničesa, kar se v njih hišah godi, tako bo tudi čitavnica vse na beli dan stavila, da vsak vidi

in sliši, kaj se godí v njenih veselícah, in tako podamo svojim bravcom po redu vse kar je bilo in kako.

Gospod predsednikov govor, s živimi slava-klici spremljan, se je glasil tako-le:

„Človek obstaja iz dvojne nature: telesne in dušne, pa ima tudi dvojne potrebe — materialno in duševne — potrebuje tedaj dvojnega razsvitljenja: materialnega in duševnega. — Prebivavcom našega mesta je pretekli teden nova materialna luč zasvetila — nova luč napravljena po kemičnih snovah — luč s plinom (gazom). Ponočna temota je sedaj dostojno razsvitljena; revne lešerbe, ki so dosedaj po mestnih ulicah berlele, smo odpravili, in šteje se sedaj Ljubljana med tiste bolj imenitne mesta, v katerih sveti plinovo svetilo.

Al, dragi moji, ni zadosti, da si napravljamo svetejše materialno svetilo, — treba je, da človek tudi duševno razsvitljenje zadobi (Pravo!), ker obstaja tudi iz duševne nature. Duševno razsvitljenje napreduje pa najkrepkejš tam, ker je ustanovljeno na narodni podlagi (Slava! slava! od vseh strani) — dušno razsvitljenje se razširja najbolj tam, ker se opira na združene moči (Živio!).

Ker tedaj danes odpremo pervikrat slovesno vrata novi narodni čitavnici, zamoremo res reči, da smo prižgali tudi prvo lučico svetejšemu národnemu svetilu (Slava!). Nismo sicer dozdej v temoti spali, ne, ne! nismo bili dosedaj zanikerni nevedeži; saj terdi to že naš slavni Vodnik z besedami: „za nauk si prebrisane glave“ — al to je gotovo, da naše omikanje ni bilo napravljeno na narodni podlagi in da je povsod manjkalo pravega oživljajočega domačega duha. Medlil je tako narodni življej; venéla je ljubezen do domovine, in naša domača dežela, kakor neumerli naš Prešern pravi, je imela komaj le grob za nas. (Pravo! pravo!) Po slovesni besedi Cesarjevi nam je srečnejša prihodnost zagotovljena; al ne bomo je dosegli brez lastnega prizadevanja brez lastnega truda; zakaj, dragi moji, le enkrat je padala mana Izraeljcom sama z nebes! (Živio! živio!). Mi sami se moramo truditi za narodno omiko; mi sami si moramo napraviti svetejšo duševno svetilo. (Pravo! pravo!)

Novo ustanovljena družba je gotovo en in sicer važen pomoček za izpeljavo imenovanega cilja in konca, in akoravno v začetku tú in tam mora kako grenko požreti, nikar naj se ne omaje v svojem poštemem, pravičnem, blagem namenu; saj nas zgodovina uči, da najbolj važne naprave so imele v začetku največ protivnikov. Odpustimo jim, saj ne vejo, kaj delajo! (Pravo! Pravo!) Tudi mladiko, ko perve korenine zastavlja, napadajo mnogokrat viharji; al če stoji v pravi zemlji krepko vsajena, je ne podere nobena nevihta, temveč jo še bolj ukorenini. Mlada naša čitavnica stoji na domači zemlji poglavnega slovenskega mesta — toraj na pravem kraju — ni se tedaj bati, da bi hirala, ako se bo ravnala v pravem redu; z Božjo pomočjo bo mladika čvrsto rastla, ako ji bojo domoljubi vsi skerbni vertnarji. (Živio! živio!) — Ker pa na poti čitavnice naše želimo doseči svetejšo dušno svetilo, morajo tudi vsi oskerbniki njeni sami po svojih osebah z dobrimi izgledi sveteti. Pred vsem naj vsak sam za se se povsod in v vsem skaže, da je resno omikan človek, da je pri-ljuden, prijazen, prizanesljiv brez strasti, prav pošten Slovenec. Dobri ljudje se le k dobrim radi družijo, in ako bojo vodji čitavnice v tem duhu ravnali, bojo z prijazno roko čedalje več udov k sebi privabili, tako, da bo želel vsak le pri nas biti. In klilo bo naše mlado, pa že sedaj krepko drevesce, in mlada današnja lučica bo postala deželni duševno svetilo — kar iz globočine svojega serca želim! (Živio! živio! od vseh strani).

Ko je gospod predsednik končal svoj govor, stopi dr. Janez Bleiweis s pismom v roki na oder in povzame besedo tako-le: „Gospôda! Danes popoldne sem prejel od slavne čitavnice mariborske pismo, v katerem me prosi, naj kot zastopnik njeni Vam izročim preserčen pozdrav.“ Od

vseh strani donijo radostni glasi „živila“, „živila“, da more govornik prenehati. — „Pa čujte sami, kaj nam draga sestra naša iz Maribora piše:

„Bratje! Lepo veselico danes slavite, Vaše čitavnice dične veličastne gospodične rojstveni dan. Dovolite, da se Vaša pohlevna sestra v Mariboru z Vami raduje, Vam prijazno roko proži in po sestrinskem k Vašemu častitljivemu godu srečo želi.

Pismo Vam donašamo pozdrav, ljubav, serce in blage Vam želje svoje.

Kakor je bela Ljubljana od nekdanje naše duševno središče, bodi tudi Ti slavna čitavnica! nam prijazna zvezda predhodnica. Da bi rastla, cvetela in širila plod narodne omike krez vse slovenske okrajine!

Tako naj bo Vaš današnji god nova doba slovenskega napredka, nova doba naše svobode, katero bodo Slovenci unuki častili, hvaležni Vaši delavnosti, hvaležni previsoki pravičnosti našega razsvitljenega Vladarja.

Tudi mi danes „besedo“ imamo, morda ravno zdaj bratom Ljubljančanom in ljubljanskim gospóm in gospodičnam priserčno „Živio“ nazivljemo.

Da bi Božja milost naše pravične želje uslišala, naš narod se krepčal, krepčali se narodni zavodi!

Skoro bodo sovražniki minuli, naši protivniki potihnili, naša pravična slovenska reč zmagala, ako Bog dá in sreča junaška!

V Mariboru 23. novembra 1861.

V imenu čitavnice:

Dr. J. Serbec, predsednik. Josip Šuman, tajnik.

In spet se ponavljajo „živila-klici“. Ko potihnejo, dostavlja govornik še te-le besede: „Kaj ne, gospôda, da je to ljubeznjiv, časten pozdrav? Svest sem si tedaj, da kakor iz mojega, tako tudi iz Vašega serca govorim, ako ta serčni pozdrav odzdravljam z nadušenim klicom: „Slava čitavnici mariborski! Živili Slovenci štajarski! Živila vzajemnost slovanska!“ In iznova so doneli radostni klici po dvorani.

Po kratkem prenehu stopi gosp. Janez Železnikar na oder in s pristojno besedo govori lepo alegorijo, ki jo je gospod Miroslav Vilhar spisal pod naslovom „Hrast in lipa“, v kateri se s hrastom pogovarja lipa in zlasti te besede povdarja:

Ti po svoje! Jaz po svoje!

Brez prepira, brez sovražtva!

Svobodna sta zrak in zemlja! itd.

Drugo pot bomo podali celo pesem.

Muzični oddetek današnje besede se je začel s korom „Domovina“, ki ga je po Praprotnikovih besedah složil gosp. Ant. Nedved. Izverstna umetnost muzikalna Nedvedova je nam vsem dobro znana, in kaže se tudi v tem krasnem koru, kateri je s svojo sladko melodijo tako dopadel poslušavcom, da ni bilo pred mirú, dokler nas pevci niso še enkrat razveselili z njim.

S samoigro, ki je potem sledila na klaviru, si je gosp. Degen potrdil slavno ime, ki ga vživa ta mojster glasovira v Ljubljani, in ko je končal, spet ni bilo ploska pred konca in kraja, dokler nas ni poslušavce razveselil z „Milo lunico“, ki jo je v izverstni variaciji zložil za klavir.

S slavoklici že pri vstopu pozdravljana gospodična Dragotina Šnarendorf-ova je péla potem izverstne pesmi: Davorin Jenkovo „Strunam“ in pa Livadevičovo „Preljo“ (Predíco) tako mило in ljubeznjivo, da je globoko v serce segla vsemu zboru, ki se je radoval nad njenim kot zvon čisto donečim glasom.

Potem pa stopi spet naš pevski zbor na oder in poje po Miroslavu Vilharju novo složeni kor „Ne udajmo se!“ s tako krepkostjo, da, ko je nehal, so germeli po dvorani nadušeni slavaklici tako dolgo, dokler ga ni še enkrat ponovil in se ni gospod Vilhar sam prikazal, da je sprejel očitno pohvalo za to skozi in skoz národno kompozicijo, ki bo romala kmali po slovanskem svetu in bode še posebno

draga našim českim bratom, ker je složena v duhu Riegerjeve prislovice: „Ne dejme se!“

Po kratkem prenehu pa se prikaže na odru nova mila zvezdica — mlada gospodična Adelka Kraševičeva in govori Rubesovo po gosp. J. Železnikarju lepo predstavljeno kratkočasnico „Hvala malih“ tako mično in s tako pravim povdarkom resnega in smešnega, da se je vse čudilo nad izverstnim talentom komaj 14 let stare deklamatorce. Ni bilo miru, dokler ljubeznjiva deklica ni še enkrat „Hvale“ govorila „malim“. Tudi to deklamacijo bomo natisnili v „Novicah“.

„Zastaveničko“, pesem česko, polno narodnega jedra, so peli v čveterospěvu gospodje, katerih izverstni glasi so se nam že zdavnej prikupili.

Ako rečemo, da je gosp. Viktor Bučar pel: „Prijazne oči“ in „Moj dom“ (una pesem Vilherjeva, ta Vaukenova), je že s tem samim dosti rečeno, kako ste bile te pesmi sprejete, zakaj znano je celi Ljubljani, da v prvi versti tenorov stoji naš gosp. Bučar. Sestra njegova, gospá Jož. Pleiweisova, ga je na klaviru spremljala.

S Dav. Jenkotovim korom „Naprej!“ je bila sklenjena beseda. Kdo pač ne pozná te pesmi, ki slovi že daleč po svetu? Al če povemo, da je današnji kor (naših tenorov in basistov in vseh drugih) tako mojstersko pel to narodno budnico, da lahko rečemo, da morebiti še nikoli in nikjer ni bila tako nadušeno prepevana, bojo naši braveci lahko zapopadli veselje, s katerim je bilo to petje sprejeto, in ktero se ni pred vleglo, da so nam jo junaki pevci še enkrat zapeli in se potem še profesor Nedved osebno pokazati mogel zboru, ki mu je s živimi slavo-klici razodel svojo serčno zahvalo, da je tako prijazno sprejel vodstvo muzičnega oddelka besede in to nalogo tako mojstersko doveršil.

Po dokončani besedi se je mlajša množica še enmalo v dvorani zasukala, bolj postavna množica pa se je vsedla za mizo, za ktero je gosp. Zalarjeva prijazna gospodinja prav dobro skerbela. Veseli smo posedeli še eno uro in se potem poslovili od prve besede, ki nas je zagotovila, da bomo še marsiktero veselo uro vžili v čitavnici naši. Vse pa je bilo pošteno in v najlepšem redu od konca do kraja.

Škoda le, da zboru nismo mogli naznaniti tudi pozdrava, ki ga je čitavnici naši poslal iz Karlovca gosp. Abel Lukšić, vrednik „Glasonoš“ v imenu domoljubov karlovških, in pa narodne čitavnice reške, ker sta oba telegrama, zavolj preterganega telegrafa, še le drugi dan dospela v Ljubljano. Al čitavnica bo bratovska pozdrava, čeravno sta ji post festum došla, vverstila v svojo zlato knjigo.

— Na večer 19. dné t. m. je pervikrat zasvetila nova svečava z plinom (gazna svečava) po mestnih ulicah, in z živim veseljem so jo Ljubljančani pozdravljali posebno, ker je mestni župan god presvitle Cesarice za začetek novega svetila izvolil. Tako je naše mesto obhajalo praznični ta dan s razsvitljenjem, ki ga dosihmal, kar Ljubljana stoji, še nismo doživeli, in serčna udanost, ki navdaja naše serca do ljubljene visoke gospé, ni potrebovala drugega hrupa in šuma, kakor le ta spominek, da slavnemu godu na čast se je svetila Ljubljana v novi osvečavi. Gazu samemu na čast pa ne bomo še napravljali posebnih slovesnost, ker jih tudi na Dunaji, Gradcu, Pragi itd. niso. Vpeljanje nove svečave je občinska reč; ako bi hotel magistrat vsako novo napravo z glasovito slovesnostjo obhajati, bi letos ne bilo konca ne kraja, ker se nam je marsikaj koristnega napravilo in bi mogli tudi novi tlak, nove štirne itd. s slovesnostmi praznovati! — To pa povemo zato, ker „Tagespošta“ pa tudi „Laibacherca“ niste vedile nič drugega zastran nove osvečave povedati, kakor to, da obžalujete, da ne posnemamo Tirolcov! Pa le spet vidimo, da „de gustibus non est disputandum!“

— „Preša“ se je o zadevah naše realke včeraj eks-

pektorila v dolgem članku, kteremu se na prvi pogled vidi, da je inšpiriran od tistega moža, ki je „edina luč“ na realki, vse drugo pa je le smet „unfähig“. Sirovost dopisuna je v tem pamfletu taka, da ga dotični gospodje lahko zgrabijo pri sodni zavoljo razžaljenja časti. Kar se tiče „Novic“, ki jih dopisun — se vé da „nie ohne dieses“ — v svoji revni togoti napada, one pač lahko zapopadajo jezo inšpiranta, ker znan nam je pregovor, da — „resnica oči kolje.“ Če človek samo en jezik zná v naši ljubi Avstrii, je res revež; kaj bi nek počel, ako bi mu Bog še tega vzel?

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz deržavnega zbora). V zbornici poslancov ste bile pretekli teden dve razpravi prav žive, pa ste tudi pozornost zunaj zbornice toliko bolj na-se vlekli, ker ste zadevale stvar, ki se tiče vsakega človeka. Ena je zadevala pisma ali druge zapečatené pisanja, nad kterimi naj čuje postava, da jih nihče, naj je privaten človek ali kakoršen koli cesarsk uradnik ali služabnik, ne sme nikakor in iz nobenega cilj in konca odpreti in brati ali pa sicer poskriti; kaznen za tak prestop postave po privatnem človeku je bila določena na zapor do 3 mescov ali do 500 gold., ako se pa ces. uradnik ali služabnik v službi zoper to pregreši, z zaporom do 6 mescov. — Še živejše razprave pa so bile o postavi za varnost osébné prostosti, in ko je dr. Klaudi (česki poslanec v desni stranki) dostavil predlog: „nikogar ne smejo (gospóske) odtegniti svojemu pravemu ali rednemu sodniku — in izjemne sodnije ne smejo biti,“ se je vidila osupnjenost na obrazih tiste stranke, ki se sicer sponaša, da je ves liberalizem le ona v štant vzela. Sklenjeno je bilo z 93 glasi zoper 74, naj se ta predlog izroči poprej zboru v prevdarek. To že je bilo znamenje, da bo predlog padel, in tako je tudi bilo; le prvi del predloga je bil sprejet, drugi del pa je bil zaveržen; posebno čudno pa je bilo še dr. Brinca slišati, rekočega, da je zoper Klaudijev predlog zato, ker izvira od — desne strani! Tako deleč sega strast nekterih levičnikov. — Potem so se nadaljevali še drugi oddelki za to prevažno postavo.

— Najnovejše novice pravijo, da se je ministerstvo sedaj o tem zedinilo, da se bode vender le zavoljo velike dnarne stiske stroškovnik in dohodkovnik deržavni za leto 1862 predložil deržavnemu zboru, pa menda le za tiste dežele, ki so v zboru namestovane.

— Konec septembra je papirnatih desetice za 11 milij. in 939.335 gold. bilo med ljudstvom.

— Sliši se, da nova postava (štatut) za šolsko svetovavstvo, v katerem bojo imeli šolski učitelji, vodji in svetovavci določivno besedo, je že gotova, in da predsednik tega svetovavstva bo Al. baron Helfert, sedanji vodnik šolskih zadev v ministerstvu.

Hervaško. Novica, da je Njih Veličanstvo izvolilo gosp. Ivana Mažuranića za kr. kerv. slav. dvornega kancelara, je vsem domoljubom bila prevesela novica.

Ogersko. Dvorni kancelar hoče z izvoljenjem novih nadžupanov previdno postopati, in se poprej o vsakem prepričati, ali je dosti pripraven za to važno službo ali ne.

Laško. Deržavni zbor v Turinu se je spet 20. t. m. začel. Ministerstva predsednik je o rimskih zadevah predložil zboru vse pisma, rekši, da cesar Napoleon svetuje počasi postopati in za boljše čase odložiti to pravdo. — Sv. oče so zdravi.

Francozko. Vladni list „Patrie“ naznanja, da Francozom ni mogoče sedaj armade zmanjšati, ker tudi Avstrija, Italija, Angležija in Prusija svojih armad nočejo ali ne morejo zmanjšati.